

Koncession för försäkringsbolag, upprättande av sekundäretablering och gränsöverskridande verksamhet

Här är en kortfattad information om vad som krävs för koncession för försäkringsbolag, upprättande av sekundäretablering och för gränsöverskridande verksamhet. Informationen är ett komplement till lag, förordning och myndighetsföreskrifter.

För fullständig information se försäkringsrörelselagen (1982:713) och försäkringsrörelseförordningen (1982:790).

Rätt för utländska försäkringsgivare att bedriva verksamhet i Sverige regleras i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige och berörs inte här.

Tillståndspliktig försäkringsrörelse

Försäkringsrörelse får drivas endast av försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag som fått tillstånd (koncession) till detta (1 kap. 1 § försäkringsrörelselagen). I lagen saknas dock en definition av vad som kännetecknar tillståndspliktig försäkringsrörelse. Fullständig ledning får därför hämtas i förarbetena (se bl.a. SOU 1983:5 och prop. 1984/85:77).

Kortfattat innebär tillståndspliktig verksamhet; att yrkesmässigt göra utfästelser om att mot vederlag ge ekonomisk ersättning eller utföra en bestämd prestation vid ovisa händers inträffande. FI gör en helhetsbedömning av verksamheten och väger då även in behovet av samhällskontroll.

Ta kontakt med FI vid osäkerhet om en viss verksamhet är tillståndspliktig. Vi kan ge ett bindande förhandsbesked om tillståndsplikten. Beskedet kan överklagas.

Förutsättningar för koncession

I försäkringsrörelselagen 2 kap. 3 § fastslås förutsättningarna för koncession:

- Den planerade verksamheten ska kunna antas komma uppfylla kraven i försäkringsrörelselagen och andra författningar som reglerar verksamheten.
- En bedömning görs av de ägare som kommer att ha ett kvalificerat innehav i bolaget, bolagets ledning och övriga nyckelpersoner.
- Om försäkringsbolaget kommer att ha nära förbindelser med någon annan krävs att förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av försäkringsbolaget.

Ansökan

Ansökan med bilagor ska skickas in till FI.

Ansökan ska innehålla en begäran om koncession för försäkringsbolag och stadfästelse av bolagsordning.

Kostnad för ansökan

Ärendet börjar handläggas när de lagstadgade avgifterna är betalade till FI, se separat avgiftslista.

Bolagsordning

Två exemplar av bolagsordningen ska bifogas ansökan och skickas till FI, ett original och en vidimerad kopia. Bolagsordningen ska vara försedd med stiftarnas bevittnade namnunderskrifter. I bolagsordningen ska bl.a. bolagets firma anges. Firman ska innehålla ordet försäkringsaktiebolag eller ordet försäkring och förkortningen AB. Förhandsbesked om firma kan erhållas från Bolagsverket. Bolagsordningen ska också innehålla bl.a.:

- Uppgifter enligt 2 kap. 5 § försäkringsrörelselagen.
- Bolagets verksamhet i enlighet med 2 kap. 3 a och b §§ försäkringsrörelselagen samt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1994:1) om försäkringsklasser.
- Bolagsordningen ska endast innehålla sådana försäkringsklasser som omfattar de risker som bolaget ska försäkra enligt verksamhetsplanen.
- För livförsäkringsbolag ska av bolagsordningen framgå om vinst kan delas ut till ägarna och även hur förluster ska täckas.

Verksamhetsplan

Av 2 kap. 3 § tredje stycket försäkringsrörelselagen framgår att till ansökan om koncession ska bifogas en plan för verksamheten. Två exemplar av verksamhetsplanen, ett original och en vidimerad kopia, ska lämnas tillsammans med ansökan. Verksamhetsplanen ska vara försedd med stiftarnas bevittnade namnunderskrifter.

FI har i föreskrifter (FFFS 1995:36) om verksamhetsplan för svenska försäkringsbolag föreskrivit vad den ska innehålla, bl.a. en prognos för de första tre räkenskapsåren.

Kapitalkrav

Försäkringsaktiebolag ska i ansökningshandlingarna ange storleken på bolagets aktiekapital och ömsesidiga försäkringsbolag ska ange garantikapitalets storlek. Gällande soliditetsregler innehåller bestämmelser om bl.a. storleken och sammansättningen av ett försäkringsbolags kapital.

Bestämmelser om vilka poster kapitalbasen får omfatta finns i 7 kap. 22 § försäkringsrörelselagen för livförsäkringsrörelse och i 7 kap. 24 § försäkringsrörelselagen för skadeförsäkringsrörelse.

- Enligt 1 kap. 8 a § tredje stycket försäkringsrörelselagen ska kapitalbasen minst uppgå till garantibeloppet när ett försäkringsbolag bildas.
- För livförsäkringsrörelse ska garantibeloppet uppgå till minst tre miljoner euro, enligt 7 kap. 26 § andra stycket försäkringsrörelselagen.
- För skadeförsäkringsrörelse ska garantibeloppet uppgå till minst två miljoner euro, enligt 7 kap. 27 § försäkringsrörelselagen.
- Om skadeförsäkringsrörelsen omfattar försäkring eller risk som hänför sig till någon av klasserna 10-15 i 2 kap. 3a § första stycket försäkringsrörelselagen, ska garantibeloppet vara tre miljoner euro.

Beloppen kan komma att räknas upp med hänsyn till förändringar i det europeiska konsumentprisindexet, vilket årligen tillkännages av EG-kommissionen.

FI:s praxis för kapitalkrav vid koncessioner innebär följande.

- Vid koncession för **skadeförsäkringsbolag** ska kapitalbasen redan från start uppgå till 1,5 gånger garantibeloppet som det prognostiserats för det tredje verksamhetsåret, dock minst dubbla solvensmarginalen för samma verksamhetsår.
- **Captivebolag** behandlas på samma sätt som andra försäkringsbolag.
- Vid koncession för **livförsäkringsbolag med övervägande sparförsäkring** ska kapitalbasen, då solvensmarginalen är större än garantibeloppet, minst uppgå till 1,5 gånger solvensmarginalen. Då garantibeloppet är större än solvensmarginalen ska kapitalbasen minst uppgå till garantibeloppet utan uppräknings.
- Vid koncession för **livförsäkringsbolag med övervägande riskförsäkring** ska kapitalbasen minst uppgå till 1,5 gånger den högsta av solvensmarginalen eller garantibeloppet.
- Ovanstående praxis gäller för normala förhållanden. Kravet kan i enskilda fall höjas. I samtliga fall måste en bedömning göras om dessa normala krav är tillräckliga. För livförsäkringsbolag kan det för bedömningen vara nödvändigt med en verksamhetsplan för en längre period än tre år för att se utvecklingen av kapitalbasen på längre sikt.
- Kapitalbasen ska minst till lagstadgat krav (garantibelopp eller i förekommande fall solvensmarginal) bestå av bundet eget kapital.

Vid utövandet av verksamheten ska kapitalbasen minst uppgå till en nivå som beräknas med utgångspunkt i verksamhetens art och omfattning (solvensmarginalen). Kapitalbasen får aldrig vara mindre än garantibeloppet.

Ägar- och ledningsförhållanden

Reglerna om ägarprövning i försäkringsrörelselagen innebär bl.a. att en koncessionsansökan för ett försäkringsaktiebolag ska innehålla information om tilltänkta ägare som kommer att ha ett kvalificerat innehav av aktier, dvs. ett direkt eller indirekt innehav som representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen i försäkringsbolaget. De uppgifter som ska lämnas framgår av Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 1998:14) om ägar- och ledningsprövning.

Om teckningen av aktier i försäkringsbolag innebär att någon som inte har angivits i koncessionsansökan kommer att få ett kvalificerat innehav i bolaget, får detta inte bildas utan att de kvalificerade ägarna först prövas, (se 2 kap. 3 d § försäkringsrörelselagen).

Av 8 kap. 1 § första stycket försäkringsrörelselagen framgår att ett försäkringsbolag ska ha en styrelse med minst tre ledamöter. Uppgifter ska lämnas om den blivande styrelsens sammansättning inklusive eventuella suppleanter. Till ledning för Finansinspektionens bedömning ska uppgifter om dessa personer lämnas i enlighet med Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 1998:14) om ägar- och ledningsprövning.

Av 8 kap. 3 § första stycket försäkringsrörelselagen framgår att försäkringsbolaget ska ha en verkställande direktör. I ansökan ska uppgift lämnas om verkställande direktören, och i förekommande fall dennes ställföreträdare, i enlighet med Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 1998:14) om ägar- och ledningsprövning.

För övriga nyckelpersoner ska motsvarande uppgifter lämnas som för verkställande direktören. Med nyckelpersoner avses personer som ansvarar för funktioner vilka är grundläggande för försäkringsbolagets verksamhet, som ansvariga för försäkringsadministration, ekonomi, IT och kapitalförvaltning.

Bolagets organisation

Bolagets tilltänkta organisation bör beskrivas uppdelad på funktioner (inklusive delegeringsbestämmelser), eventuella andra särskilda instruktioner samt kontroll och säkerhetsrutiner. Bland annat ska utkast till riktlinjer för placering av medel som används för skuldtäckning och fr.o.m. den 1 juli 2004 även riktlinjer för placering av övriga medel lämnas till FI (7 kap. 10 g § försäkringsrörelselagen). Utkast till riktlinjer för hantering av intressekonflikter ska också lämnas (8 kap. 8 § försäkringsrörelselagen).

Om bolaget avser att överlåta åt annan att utöva någon eller några av de funktioner som är grundläggande för ett försäkringsbolag (s.k. outsourcing) ska det också anges. Uppgift lämnas i sådant fall om firma/namn på den som ska anlitas för uppdraget, hur samarbetet regleras samt de kontroll- och säkerhetsrutiner som finns inom försäkringsbolaget beträffande den verksamhet som överlåtits. Det ska särskilt framgå vilken kompetens försäkringsbolaget har att kontrollera att den utlagda verksamheten fullgörs på ett sätt som överensstämmer med god försäkringsstandard. Vidare ska samarbetsavtal lämnas till FI. Utläggning av verksamhet är behandlad i Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2005:1).

Om försäkringsbolaget ingår i en koncern eller företagsgrupp ska det anges inklusive eventuella gruppinterna funktioner. Med företagsgrupp avses företag som har nära förbindelser med varandra, läs mer i 1 kap.9 c § försäkringsrörelselagen.

Registrering

Bolagsverket är registreringsmyndighet för försäkringsbolag, banker, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag (alla typer av uppgifter) och försäkringsförmedlare.

Registreringsbevis beställs hos Bolagsverket. www.bolagsverket.se

Av 2 kap. 13 § försäkringsrörelselagen framgår vilka förutsättningar som måste vara uppfyllda för att ett försäkringsbolag ska kunna registreras och att anmälan måste göras senast sex månader efter det att koncessionen beviljats.

Av 5 och 6 §§ försäkringsrörelseförordningen framgår vilka uppgifter som anmälan ska innehålla. I 7 § försäkringsrörelseförordningen anges de handlingar som ska ges in till inspektionen i samband med anmälan.

Bolagets ledning

Av 8 kap. 17 § första och andra styckena försäkringsrörelselagen framgår att bolaget samtidigt med anmälan ska ange vilka som utsetts till styrelseledamot och verkställande direktör. I ett försäkringsaktiebolag som inte får dela ut vinst ska minst en av styrelseledamöterna utses av försäkringstagarna eller av någon intressegrupp som har anknytning till dem. I ömsesidiga försäkringsbolag och i försäkringsaktiebolag som inte får dela ut vinst ska mer än hälften av styrelseledamöterna vara personer som varken är anställda i bolaget eller anställda eller styrelseledamöter i företag som ingår i samma koncern som bolaget eller i en företagsgrupp av motsvarande slag (8 kap. 1 § försäkringsrörelselagen).

Av 19 § försäkringsrörelseförordningen framgår vilka uppgifter anmälan ska innehålla.

Om anmälan avser andra personer än de som angivits i ansökan om koncession ska dessutom uppgifter lämnas i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1998:13) om rapporteringsskyldighet vid utseende av vissa ledande befattningshavare och Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 1998:14) om ägar- och ledningsprövning.

Revisorer och aktuarier

Ett försäkringsbolag ska, enligt 10 kap. 3 § försäkringsrörelselagen, ha en auktoriserad eller, i vissa fall, godkänd revisor.

Av 10 kap. 15 § jämfört med 8 kap. 17 § första och andra styckena försäkringsrörelselagen framgår att bolaget samtidigt med anmälan ska ange vem som utsetts till revisor respektive

revisorssuppleant i bolaget. Av 21 § försäkringsrörelseförordningen framgår vilka uppgifter anmälan ska innehålla.

Enligt 8 kap. 18 § försäkringsrörelselagen ska ett försäkringsbolag utse en aktuarie. Av samma bestämmelse tredje stycket framgår att antagen aktuarie ska anmälas för registrering. Av 20 § försäkringsrörelseförordningen framgår vilka uppgifter anmälan ska innehålla. Kraven på behörighet att tjänstgöra som aktuarie framgår av FFFS 1999:20.

Ett försäkringsbolag kan, enligt 11 kap. 1 § försäkringsrörelselagen, ha en lekmannarevisor. Av 11 kap. 20 § försäkringsrörelselagen jämfört med 8 kap. 17 § försäkringsrörelselagen framgår att bolaget ska anmäla vem som utsetts till lekmannarevisor i bolaget. Av 21 a § försäkringsrörelseförordningen framgår vilka uppgifter anmälan ska innehålla.

Klagomålshantering m.m.

Ett försäkringsbolag bör ha en policy och en instruktion för klagomålshantering. Det bör finnas en eller flera klagomålsansvariga personer som missnöjda kunder kan hänvisas till. Information om vem som är klagomålsansvarig bör lämnas till FI (FFFS 2002:23)

Ett försäkringsbolag ska också ha interna rutiner som ska tillämpas i syfte att förhindra att bolagets tjänster utnyttjas för penningtvätt m.m. (se vidare FFFS 1999:8).

Löpande verksamhet

Underrättelse

Verksamheten måste påbörjas inom ett år från det att bolaget beviljats koncession. När verksamheten påbörjats ska styrelsen och verkställande direktören genast underrätta FI, enligt 19 kap. 1 § försäkringsrörelselagen. Bolaget riskerar annars att förlora sin koncession.

Försäkringstekniska riktlinjer (FTR) och försäkringstekniskt beräkningsunderlag (FBU)

FTR och FBU ska, enligt 7 kap. 3 § försäkringsrörelselagen, upprättas för såväl liv- som skadeförsäkringsrörelse. FTR för livförsäkringsrörelse ska, enligt 7 kap. 8 a § försäkringsrörelselagen, skickas till FI senast samtidigt som de börjar användas. FTR kan anses ha börjat användas i samband med att försäkringarna marknadsförs. För kollektivavtalsgrundade försäkringar anses FTR börja användas när försäkringsprodukten finns tillgänglig hos försäkringsbolaget.

Observera att FTR för skadeförsäkringsrörelse inte ska skickas till FI.

Av Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2003:8) om försäkringstekniska riktlinjer och försäkringstekniskt beräkningsunderlag framgår vad FTR och FBU bör innehålla. Bl.a. ska den s.k. maximalen, dvs. regeln om hur mycket självbehåll bolaget får ha, finnas med.

Till anmälan av FTR ska försäkringsbolaget foga en redogörelse för de konsekvenser riktlinjerna får för försäkringstagarna och bolaget, se Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1999:21) om redogörelse för konsekvenserna av försäkringstekniska riktlinjer.

Tillsyn

FI är tillsynsmyndighet för försäkringsbolag med koncession för försäkringsrörelse i Sverige.

FI övervakar att försäkringsbolag följer försäkringsrörelselagen och andra författningar som reglerar deras verksamhet samt de för försäkringsbolagen gällande bolagsordningarna, försäkringstekniska riktlinjerna och försäkringstekniska beräkningsunderlaget.

Tillsynsverksamheten utövas på flera olika sätt, bl.a. genom inspektioner hos försäkringsbolagen och granskning av de uppgifter som försäkringsbolagen fortlöpande ska sända in till FI. Ett stort antal föreskrifter ålägger liv- respektive skadeförsäkringsbolag skyldighet att rapportera uppgifter till FI.

Härutöver är styrelse, verkställande direktören och andra befattningshavare i ansvarig ställning i försäkringsbolag bl.a. skyldiga att lämna FI de upplysningar om verksamheten som myndigheten begär in.

Ägarförhållanden

Enligt 3 kap. 2 § andra stycket försäkringsrörelselagen krävs Finansinspektionens tillstånd till ett direkt eller indirekt förvärv av aktier som medför att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav. Detsamma gäller förvärv som innebär att ett kvalificerat innehav ökas så att det uppgår till eller överstiger 20, 33 eller 50 procent av aktiekapitalet eller röstetalet för samtliga aktier eller så att försäkringsaktiebolaget blir dotterföretag.

Köpare av aktier i försäkringsbolag

Ansökan om tillstånd ska göras före förvärvet. Efter ansökan gör FI en lämplighetsbedömning av en blivande ägare i enlighet med de förutsättningar som anges i 3 kap. 2 § försäkringsrörelselagen.

En ansökan om tillstånd ska innehålla de uppgifter som framgår av Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 1998:14) om ägar- och ledningsprövning.

Om en juridisk person har ett kvalificerat innehav i ett försäkringsbolag, ska förändringar i ledningen i ägarbolaget snarast anmälas till FI enligt 3 kap. 2 c § försäkringsrörelselagen. Till anmälan ska motsvarande uppgifter lämnas som vid ansökan om tillstånd till förvärv av aktier i försäkringsbolag.

Säljare av aktier i försäkringsbolag

Av 3 kap. 2 a § försäkringsrörelselagen framgår när anmälningsskyldighet föreligger vid avyttring av aktier i bolaget.

Försäkringsaktiebolags anmälningsskyldighet

Av 3 kap. 2 b § försäkringsrörelselagen framgår när försäkringsaktiebolag har en skyldighet att anmäla förvärv, avyttringar och innehav av aktier i bolaget till FI.

Soliditet

Vid utövandet av verksamheten ska kapitalbasen minst uppgå till solvensmarginalen, som beräknas med utgångspunkt i verksamhetens art och omfattning, se 7 kap. 23 § försäkringsrörelselagen för livförsäkringsrörelse och 7 kap. 25 § försäkringsrörelselagen för skadeförsäkringsrörelse.

Internkontroll

FI har utfärdat allmänna råd för hur bl.a. den interna kontrollen kan vara uppbyggd, se Finansinspektionens allmänna råd FFFS 2005:1

Här bör även Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2000:5) om hantering av teckningsrisker och återförsäkringsrisker i försäkringsbolag, uppmärksammas.

Information

Försäkringstagare och de som erbjuds att teckna försäkring ska få information om försäkringen. Sådan information ska, enligt 1 kap. 1 a § försäkringsrörelselagen, vara anpassad efter försäkringens art och tydligt visa försäkringens villkor och värdeutveckling. Även andra ersättningsberättigade, t.ex. försäkrade, ska få den information de behöver.

FI har utfärdat föreskrifter och allmänna råd om den information som bör lämnas (FFFS 1995:32 respektive 2003:7). Regler om informationen finns också i konsumentförsäkringslagen (1980:30). Konsumentverket har genom riktlinjer kompletterat konsumentförsäkringslagens informationskrav.

För ett försäkringsbolags marknadsföring gäller marknadsföringslagen (1995:450).

Enligt 7 kap. 8 § försäkringsrörelselagen, är det förbjudet att förespegla framtida återbäring som saknar grund i försäkringsavtalet.

Ett försäkringsaktiebolag ska vidare, enligt 17 kap. 5 § försäkringsrörelselagen, ange sin firma och organisationsnummer samt styrelsens säte i alla brev, fakturor och orderblanketter.

Verksamhet i ett annat EES-land

Ett svenskt försäkringsbolags verksamhet i utlandet kan bedrivas genom

etablering av försäkringsdotterbolag, sekundäretablering eller gränsöverskridande verksamhet.

1. Med försäkringsdotterbolag avses ett dotterbolag med auktorisation enligt utländsk försäkringslagstiftning, dvs. ett utländskt försäkringsbolag.
2. Med sekundäretablering avses filial, agentur eller annat fast driftställe.
3. Med gränsöverskridande verksamhet menas att ett svenskt koncessionerat försäkringsbolag från Sverige eller ett annat EES-land där bolaget har en sekundäretablering tillhandahåller försäkringar för risker belägna i eller för åtaganden som ska fullgöras i ett annat land.

FI är tillsynsmyndighet för den verksamhet som svenska försäkringsbolag bedriver genom sekundäretablering och gränsöverskridande verksamhet i andra EES-länder. Den verksamhet som bedrivs genom försäkringsdotterbolag regleras däremot av lagstiftningen i respektive land och står under tillsyn av behörig myndighet där.

Sekundäretablering

Av 2 a kap. 1 § försäkringsrörelselagen framgår vad ett svenskt försäkringsbolag ska iaktta när det ämnar upprätta en sekundäretablering i ett annat EES-land.

FI har, i sina föreskrifter (FFFS 1995:38) om verksamhetsplan vid etablering av filial eller agentur (sekundäretablering) i ett annat land inom EES, föreskrivit vad verksamhetsplanen ska innehålla utöver de uppgifter om driftställets organisation m.m. som framgår av lag.

FI ska med utgångspunkt i den planerade verksamheten pröva om försäkringsgivarens organisation och ekonomiska ställning samt ledningens kompetens och erfarenhet motsvarar de krav som motiveras av den planerade verksamheten. Om förutsättningar föreligger att upprätta en sekundäretablering vidarebefordrar Finansinspektionen anmälan inom tre månader till värdlandets myndighet. Härtill fogas ett intyg om bolagets kapitalbas.

Försäkringsbolaget har rätt att inleda verksamheten vid sekundäretableringen två månader efter det att FI underrättat värdlandets myndighet enligt tredje stycket.

Gränsöverskridande verksamhet

Enligt 2 a kap. 4 § försäkringsrörelselagen ska en svensk försäkringsgivare som avser att driva gränsöverskridande verksamhet i ett annat EES-land, antingen det sker direkt från huvudkontoret i Sverige eller från en sekundäretablering i ett annat EES-land, innan verksamheten inleds underrätta FI om sin avsikt samt lämna de upplysningar som anges i bestämmelsen.

Om inga hinder föreligger ska FI inom en månad underrätta värdlandets myndighet. Härtill fogas ett intyg om bolagets kapitalbas och de försäkringsklasser som koncessionen omfattar. I samband med att FI underrättar värdlandets myndighet får försäkringsbolaget ett besked om att sådan underrättelse skett. Försäkringsbolaget får då inleda den gränsöverskridande verksamheten.

Gemensamma bestämmelser

Av 2 a kap. 3 och 6 §§ försäkringsrörelselagen framgår försäkringsbolags informationsskyldighet vid förändrade förhållanden i den utländska verksamheten.